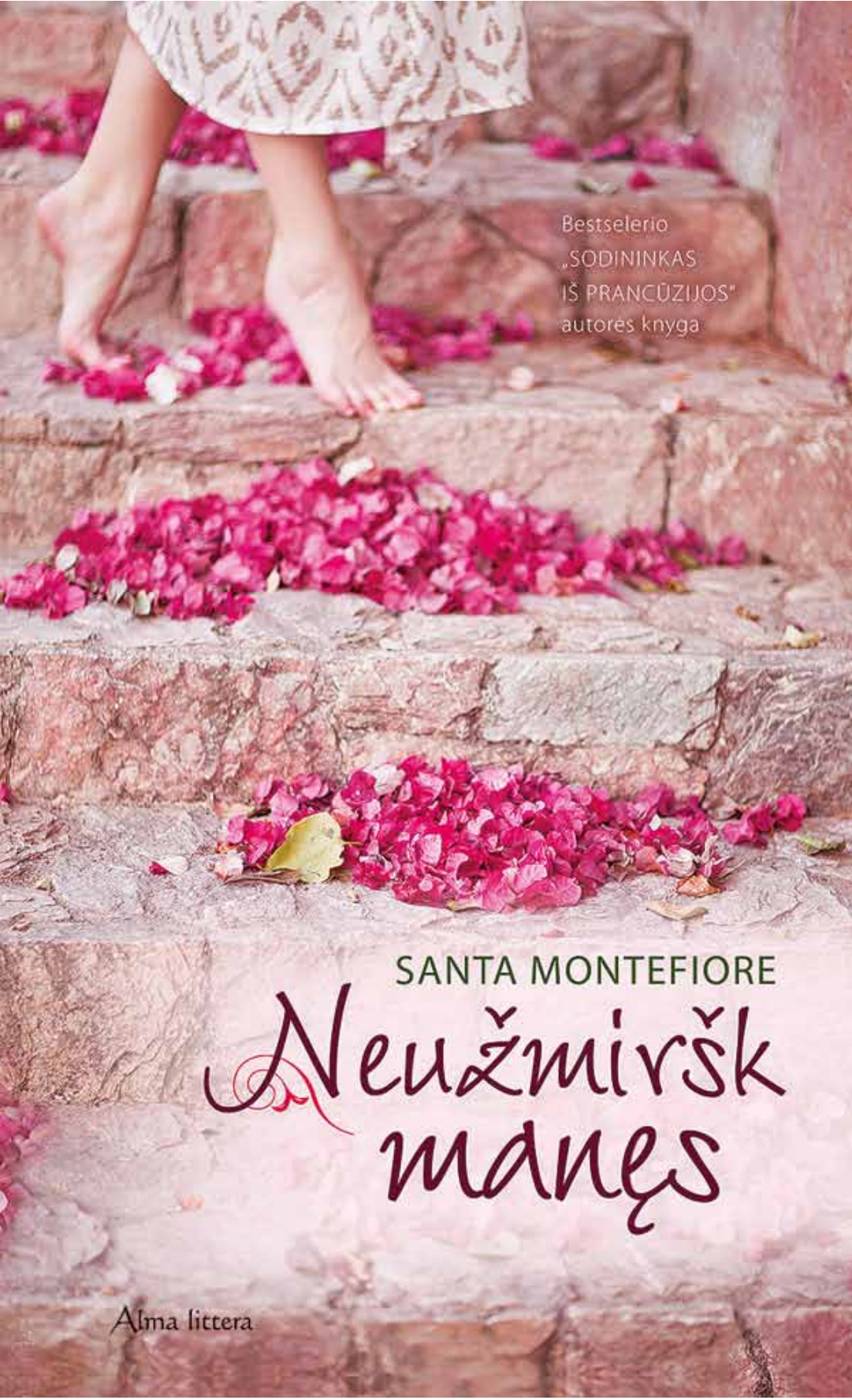

Bestselerio „SODININKAS IŠ PRANCŪZIJOS" autores knyga

SANTA MONTEFIORE

Neužmiršk manęs

Alma littera

Įžanga

Anglija
1984-ųjų ruduo

Dangus atrodė net pernelyg žavus tokią dieną kaip ši. Spalio vakaro gaisai apdovanojo žemai plytintį gamtovaizdį akinamu auksiniu švytėjimu, lyg pats Dievas būtų nuspalvinęs rudens medžius ir tvarkingai suartus laukus šios didingos kelionės į amžinybę dienos proga. Vildamiesi pasirodyti kuo įspūdingiau žėrintys rausvi it flamingas ir ryškios kraujo spalvos potėpiai perskrodė skliautą, lydėdami gęstančią saulę, kuri lėtai lyg lava slinko horizonto link tirpdama vakaro migloje. Gamta džiūgavo, bet nuolanki Sesilio Foresterio siela jautėsi neverta tokio grožio.

Iš trijų Sesilio dukterų vienintelė Greisė neverkė jo laidotuvėse.

Alicija raudojo. Ji elgėsi taip pat dramatiškai kaip ir kitais gyvenimo atvejais – lyg nuolat vaidindama scenoje, kai prožektoriai apšviečia gražų aktorės veidą. Ašaros žvilgėjo ant moters skruostų, ji dūsavo, kūkčiojo ir juodomis pirštinėtomis drebančiomis rankomis šluostėsi akis siuvinėta nosinaite. Tačiau Alicija žiūrėjo, kad rauda nesudarkytų bruožų, jos jausmus išdavė tik dailiai virpančios lūpos, vos palenkta galva po juodu šydu, svyrančiu nuo skrybėlaitės krašto. Leonora ašarojo tyliai gailėdama ne tėvo, kurio neteko, o to, kurio niekada neturėjo. Vyras karste galėjo būti visiškai svetimas žmogus, tolimas giminaitis ar senas mokytojas. Tėvas niekada nerodė dukteriai jokio prieraišumo. Leonora pažvelgė į jaunesniąją seserį, abejingai lydinčią akimis

į duobę leidžiamą karstą, ir nusistebėjo, kodėl toji nerodo jokių jausmų, nors iš trijų dukterų ji turėtų labiausiai sielvartauti.

Greisė buvo daugiau nei dešimčia metų jaunesnė už savo seseris dvynes. Kitaip nei jos, vos sulaukusios dešimties išsiųstos mokytis į Angliją, jaunėlė užaugo žaliame angliškame Buenos Airių priemiestyje Harlingame. Tačiau vyresniosios beveik nepažinojo Greisės ne vien dėl amžiaus skirtumo, ir ne ilgi atskirai praleisti metai pastatė tarp jų neįveikiamą sieną. Jaunėlė buvo kitokia – nepagaunama kaip vaikystės pasakų fėja ji gyveno savame pasaulyje. Alicija teigė, kad nežemiškas jaunėlės būdas susiformavo todėl, kad ilgėdamasi išvykusių dvynukių motina įsitvėrė namie likusios mažylės ir lepino leisdama daryti, ką nori. Tačiau Leonora manė kitaip: tiesiog sesutė gimė tokia. Motina buvo teisi, kad nepanoro išsiskirti su šita dukterimi. Greisė būtų skurdusi kaip laukinė prerijų gėlelė šaltame Anglijos mokyklos bendrabučio kambaryje, kur Leonora naktimis raudojo į pagalvę ilgėdamasi namų.

Greisė abejingai stebėjo į duobę leidžiamą karstą, lydimą dramatiškai garsių Alicijos aimanų ir kūkčiojimo. Saulėlydžio grožis tokį įstabų vakarą po didingu dangumi dar labiau gundė seserį vaidinti. Greisė nesmerkė Alicijos, tik rimtai stebėjo ją, žinodama, kad, skirtingai nei mano kiti, tėvelio nėra šiame karste. Ji matė, kaip jo siela paliko kūną mirties akimirką. Tėvelis nusišypsojo dukteriai lyg sakydamas: „Taigi, Greise, tu buvai teisi“, – ir lydimas savo mirusios motinos bei mylimo dėdės Erolo nupleveno į kitą pasaulį, palikęs tik suvytusį kūną. Greisei nusibodo visiems aiškinti tiesą. Kita vertus, visi patys tai sužinos, kai ateis jų eilė iškeliauti. Greisė pažvelgė į šalia stovinčią motiną, kurios veide sielvartas maišėsi su palengvėjimu, ir suėmė jos ranką. Odrė dėkinga spustelėjo. Nors Greisė išaugo į jauną moterį, ji išliko tokia pat tyra ir nekalta kaip vaikas – motinai dukra visada liks tokia.

Odrei Greisė buvo ypatingas vaikas. Nuo tos akimirkos, kai dukrytė gimė Buenos Airių Marijos Mažosios šeimos ligoni-

nėje, Odrė suvokė, kad mergaitė ne tokia kaip kiti vaikai. Alicija nekantriai – taip būdinga jai! – įsibrovė į pasaulį, Leonora nuolankiai sekė jai iš paskos, drebėdama iš netikrumo. Tačiau Greisė kitokia. Ji lyg laimingas angeliukas be jokių pastangų išslydo iš smulkaus motinos kūno, mirktelėjo ir taip gudriai nusišypsojo, kad gydytojas apstulbęs išraudo, o paskui išsigandęs mirtinai išblyško. Tačiau Odrė nenustebo. Greisė – dangiška būtybė, ir motina tą akimirką suvokė taip stipriai mylinti dukterį, kad vos neužduso. Ji priglaudė mažutėlę mergytę prie krūtinės ir meiliai įsižiūrėjo į jos vaiskų veiduką, įsitikinusi, kad žvelgia į angelą.

Gailestingasis Dievas atsiuntė Odrei Greisę kaip savo malonės ženklą. Jos galvytę gaubė šviesių nesuvaldomų garbanėlių aureolė, akys priminė tamsiai žalią upės gelmę, kurioje glūdi visos pasaulio paslaptys. Greisė vienu metu ir žavėjo, ir baugino žmones, nes atrodė, kad ji juos kiaurai permato ir pažįsta geriau, negu jie patys save. Tačiau labiausiai mergaitė gąsdino savo tėvą, kuris kaip įmanydamas vengė bendrauti su šia nepažįstama tarsi kito pasaulio būtybe. Duktė nepaveldėjo jokio tėvo bruožo, nepasidavė jo valios jėgai ir narčiam būdui. Greisė tik linksmai šypsodavosi lyg suprasdama visas priežastis, kodėl tėvas nuolat kovoja prieš ją. O Sesilis nesuprato dukters gal iki pat mirties akimirkos – tik tada po visų nesutarimų tėvo veide nušvito patenkinta visažinio šypsena, kokia buvo būdinga Greisei, jis meiliai apkabino dukterį ir mirė su keistu šypsniu lūpose, kokio niekas nematė jam gyvam esant.

Odrė paleido Greisės ranką ir žengė į priekį oriai pakėlusi žilaplaukę galvą. Šis orumas padėjo jai išgyventi daugelį neramių metų. Našlė įmetė į kapą baltą leliją, skubiai sumurmėjo maldą, tada pakėlė akis į susitraukusią saulę, besileidžiančią už medžių, metančių ilgus juodus šešėlius ant šventoriaus. Šią akimirką moters mintys ilgesingai nuklydo į tuos laikus, kai meilė pražydo kartu su palisandrais. Dabar Odrė paseno ir niekada nebepamils, bent jau ne taip kaip jaunystėje. Amžius atėmė iš jos tokius

nekaltus lūkesčius. Stovėdama prieš juodą vyro kapo duobę moteris pasidavė užplūdusių prisiminimų galiai ir stebėjo, kaip jie it staiga nutrūkę nuo pavadėlio vaiduokliai stumdosi jos mintyse. Odrė pasijuto jauna, svajos vėl tapo spindinčios, naujos, kupinos pažadų.

1 skyrius

Harlingamo anglų kolonija
Buenos Airės, 1946-ieji

– Odre, eikš, greičiau! – sušnypštė Isla, griebė šešiolikmetei seseriai už rankos ir ištraukė iš už rašomojo stalo. – Teta Hilda ir teta Edna geria arbatą su mama. Regis, Ema Taunsend buvo užtikta argentiniečio glėbyje. Tu turi apie tai išgirsti. Tai skandalas!

Odrė užvertė romaną ir nusekė paskui seserį per veją klubo link.

Gruodžio saulė akinamai spigino mažą Anglijos kertelę, iš visų jėgų bandančią nesusimaišyti su anksčiau atvykusiomis ir naciją sudariusiomis tautomis. Anglai lyg maža valtelė Ispanijos jūroje išdidžiai plaukė iškėlę savo vėliavą. Tačiau sodrūs eukaliptų ir gardenijų kvapai, sumišę su arbatos bei pyragaičių aromatu, sukosi tango sūkuryje, o kapotų angliškų balsų murmesį ir teniso kamuoliuko kaukšėjimą stelbė argentinietiškų ponių kanopų dundėjimas ir juos prižiūrinčių gaučų klegesys. Dvi kultūros šuoliavo šalia viena kitos kaip du žirgai, nesuvokiantys, kad iš tiesų traukia tą patį vežimą.

Odrė ir Isla užaugo šiame angliškame Argentinos kampelyje, elegantiškame rajone Buenos Airių priemiestyje. Kolonija buvo išsidėsčiusi aplink Harlingamo klubą, kur jautienos kepsnys, kapotas muštinis ir inkstų plokštainis buvo patiekiami medžio plokštėmis iškaltame valgomajame po karaliaus ir karalienės portretais. Britų kolonija buvo didelė ir įtakinga, o jos gyvenimas – malonus kaip kriketas. Didingi namai stūksojo už aukštų kukmedžių gyvatvorių, supami angliškų sodų. Juos jungė vieške-

liai, vedantys į pampų lygumas. Seserys varžėsi žirgų lenktynėse, žaidė tenisą, plaukiojo, erzino kaimynų strutį mėtydamos golfo kamuoliukus į jo aptvarą ir džiūgaudamos stebėjo, kaip paukštis mėgina juos lesti. Mergaitės jodinėdavo per aukštą plytinčių pampų žolę vaikydamos prerijų kiškius. O saulei leidžiantis, kai palydėdamas dieną svirplių čirškimas nustelbdavo ponių prunkštimą, seserys vakarieniaudavo su motina ir pusseserėmis eukaliptų paunksmėje. Tai buvo tingus, tyras laikas, nedrumsčiamas suaugusiųjų, laukiančių, kol mergaitės subręs, gyvenimo rūpesčių. Kol kas intrigos ir skandalai prislopintais kuždesiais sklido draugijoje vaišinantis bandelėmis bei sumuštiniais su agurkais ir linksmino mergaites, ypač Islą, nekantraujančią greičiau suaugti, kad pati galėtų aptarinėti pikantiškas naujienas.

Įėjusios į klubą Odrė ir Isla pamatė, kaip veidai pakyla nuo porcelianinių arbatos puodelių ir sklindžių, akys stebi grakščiai artėjančias seseris. Merginos buvo pratusios prie dėmesio, bet Odrė droviai nuleido akis, o Isla, kilstelėjusi smakrą ir savo dailią karališką nosytę, nužvelgė staliukus. Motina teigė, esą žmonės spokso į jas, nes jų tėvas yra bendrovės valdybos pirmininkas, bet Isla manė, kad toks dėmesys labiau skirtas jų tankiems garbanotiems liemenį siekiantiems plaukams, žvilgantiems it saulėje išdžiūvęs šienas, ir žėrinčioms žalioms akims.

Isla buvo penkiolika mėnesių jaunesnė už Odrę ir gražesnioji iš seserų. Užsispyrusi ir išdykusi, ji buvo apdovanota blyškia medaus spalvos oda, rausvomis lūpomis, nuolat pražystančiomis šelmiška šypsena, kuriai niekas neatsispirdavo, nors pati mergaitė, regis, nieko nedarydavo siekdama aplinkinių palankumo. Isla buvo žemesnė už seserį, bet atrodė aukštesnė, nes žingsniuodavo pasišokinėdama, gal net per daug pasitikėdama savimi, tiesia nugara ir plačiais pečiais. Mergaitė mėgavosi jai skiriamu dėmesiu ir išmoko kalbėdama grakščiai gestikuliuoti rankomis kaip pietų amerikiečiai, kurie visada atkreipia žvilgsnius ir priverčia žmones jais žavėtis. Odrės grožis buvo klasikinis: veidas pailgas, jausmingas, oda blyškiai matinė, greitai

paraustanti, akys išdavė ilgesį, įkvėptą skaitomų meilės romanų ir svajingos muzikos, kurios ji mėgo klausytis. Odrė buvo svajoklė, ji galėdavo valandų valandas tysoti gulimojoje kėdėje klubo kieme, įsivaizduodama kitą pasaulį nuošalioje salelėje, kur aistringi nesutramdomi vyrai šoka akmenimis grįstose Palermo gatvelėse su mylimosiomis po žvaigždėmis, supami stipraus jazminų aromato. Odrė troško įsimylėti, bet motina tvirtino, kad ji dar per jauna eikvoti mintis romantiškoms svajoms. „Brangute, meilei bus dar daug laiko, kai suaugsi, – sakydavo ji šaipydamasi iš dukters svajonių. – Tu per daug skaitai. Gyvenimas visiškai kitoks nei romanuose." Bet Odrė jautė, kad motina neteisi. Mergina pažinojo meilę, lyg jau būtų patyrusi ją kitame gyvenime, ir jos dvasia sielvartingai troško pamilti.

– Ak, mano gražuolės dukterėčios! – šūktelėjo teta Edna, pamačiusi besiartinančias merginas. Tada pasilenkė prie sesers ir sukuždėjo: – Roze, jos kasdien gražėja. Tuoj jaunuoliai ims jas merginti. Turėsi atidžiai stebėti Islą, nes jos akyse blykčioja įžūlūs žiburiukai.

Edna buvo bevaikė našlė, bet su britams būdingu tvirtumu bei sveiku humoru ištvėrė gyvenimo tragedijas ir išliedavo neišsipildžiusį motinystės instinktą glausdama sūnėnus ir dukterėčias kaip savus vaikus. Teta Hilda sustingusi ir nepatenkinta stebėjo Odrę ir Islą, nes keturios jos dukros buvo liesos, negražios, gelsvos odos ir neįdomios. Jau verčiau ji būtų pagimdžiusi keturis sūnus, tada jie turėtų didesnes galimybes sėkmingai vesti.

– Mergaitės, sėskitės prie mūsų, – pakvietė teta Edna ir mėsinga, apsunkusia nuo žiedų ranka patapšnojo į kėdę šalia. – Mes kaip tik kalbėjome...

– *Pas devant les enfants,* – budriai perspėjo Rozė pildamasi dar arbatos.

– Ak, mamyte, pasakykit ir mums, – ėmė maldauti Isla ir pažvelgė į tetą Edną, ši mirktelėjo turėdama galvoje, kad vis tiek papasakos dukterėčioms, jei ne dabar, tai vėliau.

– Nieko blogo, jei pasakysim mergaitėms, Roze, – kreipėsi ji į seserį. – Hilda, juk sutinki, kad tai naudinga jų išsilavinimui?

Hilda sučiaupė sausas lūpas ir ėmė žaisti su perlų vėriniu ant lieso kaklo.

– Prevencija geriau negu gydymas, – sukarkė ji vos praverdama burną. – Nematau nieko blogo, Roze.

– Gerai, – nusileido Rozė ir atsilošė į kėdės atkaltę. – Bet tu pasakok, Edna, nes mane per daug nervina tokios kalbos.

Mėlynos Ednos akys šelmiškai žybtelėjo, ji iš lėto prisidegė cigaretę. Dukterėčios nekantriai laukė, kol teta giliai užsitraukė, kad sustiprintų efektą.

– Tai tragiška, bet be galo romantiška istorija, mano mielosios, – pradėjo pasakoti ir išpūtė dūmų debesį kaip geraširdis drakonas. – Vargšelė Ema Taunsend, būdama susižadėjusi su Tomu Letonu, beviltiškai įsimylėjo argentinietį vaikiną.

– Blogiausia, kad vaikinas nėra iš geros argentiniečių šeimos, – įsiterpė teta Hilda ir smerkiamai kilstelėjo antakius. – Jis – kepėjo sūnus, ar kažkas panašiai.

Hilda kyštelėjo kaulėtus pirštus į sesers cigarečių pakelį, išpešė cigaretę ir susinervinusi prisidegė.

– Vargšai tėvai, – suaimanavo Rozė linguodama galvą. – Tikriausiai jiems be galo gėda.

– Kur jie susipažino? – paklausė Odrė, jaudindamasi, kad ši meilės istorija pasmerkta, ir nekantraudama išgirsti daugiau.

– Niekas nežino. Ema tyli, – atsakė teta Edna, įkvėpta paslaptingos istorijos. – Bet manau, kad tas vaikinas gyvena kaimynystėje. Kur daugiau Ema būtų galėjusi jį sutikti? Tikriausiai tai buvo meilė iš pirmo žvilgsnio. Patikimas šaltinis teigia, kad mergina išlipdavo pro savo kambario langą ir bėgdavo į naktinius pasimatymus. Įsivaizduojat, kaip nepadoru!

Isla susijaudinusi pasimuistė ant kėdės. Tetos Ednos akys išsprogo kaip varlės, pamačiusios musę.

– Naktiniai pasimatymai! Meilės romanuose tik ir rašoma

apie juos! – siūbtelėjo teta, prisiminusi slaptus savo jaunystės susitikimus.

– Pasakykit, kaip buvo sužinota apie jų meilę, – maldavo Isla, nekreipdama dėmesio į švelniai smerkiantį motinos žvilgsnį.

– Juos užtiko Emos močiutė, senoji ponia Feterfild, nemigos kankinama dažnai naktimis vaikštinėjanti po sodą. Senoji pamatė porelę besibučiuojančią po platanu ir pamanė, kad tai anūkė su sužadėtiniu Tomu Letonu. Galite įsivaizduoti, kaip ji pašiurpo, nepažinusi tamsaus vaikinuko, apglėbusio Emą, ir buvo...

– Užteks, Edna! – staiga griežtai pareiškė Rozė ir skambiai tarkštelėjo puodelį į lėkštutę.

– Mielasis Tomas Letonas, matyt, be galo nusiminęs, – toliau kalbėjo teta Edna, taktiškai keisdama temą, kad nepykdytų sesers. – Dabar jis tikrai neves Emos.

– Kiek girdėjau, ta kvailė tvirtina įsimylėjusi ir maldauja tėvų leisti jai tekėti už kepėjo sūnaus, – ironiškai įsiterpė Hilda, gesindama nuorūką.

– Viešpatie mieliausias! – šūktelėjo teta Edna vėdindamasi valgiaraščiu ir mėgaudamasi kiekviena nauja meilės istorijos smulkmena.

– O varge! – sielvartingai atsiduso Rozė.

– Kaip nuostabu! – linksmai aiktelėjo Isla, kresteldama garbanas. – Koks įdomus skandalas! Kaip manot, ar jie pabėgs iš namų?

– Žinoma, ne, mieloji, – atsakė Rozė ir raminamai paglostė dukteriai ranką. Isla visada susijaudindavo dėl menkiausių dalykų. – Ema nenorės užtraukti gėdos savo mylimai šeimai.

– Kaip liūdna, – tyliai pratarė Odrė, jausdama didžiulį įsimylėjusiųjų skausmą, lyg pati jį patirdama. – Kaip jie gyvens toliau? – kreipėsi į motiną ir sumirksėjo didelėmis svajingomis akimis.

– Manau, Ema anksčiau ar vėliau ateis į protą ir, jei pavyks, vis dėlto ištekės už vargšelio Tomo Letono. Žinau, kad jis labai myli Emą ir gal atleis jai.

– Būtų tikras šventasis, – sarkastiškai metė teta Hilda tepdama džemo ant bandelės ir švystelėjo peiliu dukterėčiai prieš nosį.

– Tai jau tikrai, – pritarė teta Edna ir ištiesė ranką per stalą, siekdama sausainio. – Emai be galo pasisektų, nes per karą labai sumažėjo vyrų. Daug merginų liks netekėjusios. Ema turėtų nepaleisti savojo.

– O kaip tas vaikinas, kurį ji myli? – tyliai paklausė Odrė.

– Jis neturėtų puoselėti vilčių, – šaižiai nukirto teta Hilda. – Ar žinote, kad Moira Filips pagaliau atleido savo vairuotoją? Mano galva, ji pasielgė teisingai įtarusi, kad tas skundžia jų pokalbius valdžiai, – garsiai sušnarpštė ji. – Įsivaizduojate, koks siaubas?

Odrė tylėdama klausėsi, kaip jos motina ir tetos aptarinėja ponios Filips vairuotoją. Ji gerai nepažinojo Emos Taunsend, šešeriais metais vyresnės, tik buvo mačiusi ją klube. Graži mergina pilkšvai rudais plaukais, malonių bruožų. Įdomu, ką ji dabar veikia ir kaip jaučiasi. Tikriausiai kankinasi mąstydama, kad ateitis – vien tik juoda duobė be meilės. Odrė pažvelgė į seserį, kuri nuobodžiaudama minkė sumuštinį. Ponios Filips vairuotojo istorija nuobodi, palyginti su neleistinu Emos Taunsend romanu. Tačiau Odrė suprato, kad jiedvi su seserimi skirtingai žiūri į šią istoriją. Islą trikdo Emos sukeltas skandalas, bet ji visiškai neišgyvena dėl romantiškosios ir tragiškosios dalies, tik džiūgauja, kad visi aptarinės šį įvykį pakuždomis, lyg kalbėdami apie kieno nors mirtį, ir su draugais naršys kiekvieną šios pikantiškos istorijos smulkmeną. Islą labiausiai jaudino dėmesys. Kaip lengva supurtyti įprastą gyvenimą. Mergina slapta troško, kad tai ji, o ne Ema Taunsend būtų atsidūrusi šiame įvykių sūkurio centre, – bent jau pasimėgautų dėmesiu.

Praėjo geros dvi savaitės, kol Ema Taunsend pasirodė klube. Paskalos plito kaip miško gaisras. Harlingamo damos liežuvaudamos melagingai apkaltino, jog mergina nėščia. Harlingamo damos – keturios pagyvenusios ponios, arba Krokodilės, kaip jas pagiežingai pakrikštijo teta Edna, aktyviai organizuodavo visus klubo renginius: polo turnyrus, žirgų lenktynes, gėlių parodas, sodo vakarėlius ir šokius. Antradienio vakarais jos žaisdavo bri-

džą, trečiadienio rytais – golfą, ketvirtadienio popietę tapydavo ir uoliai siuntinėdavo kvietimus į arbatėles bei maldos vakarus. Pasak tetos Ednos, tos moterys – tai dorovės policija. Kai prie lauko durų nerasdavo alyvinės spalvos kvietimo, kiekvienas suprasdavo kuo nors nusikaltęs. Tačiau kartais lengviau atsikvėpdavo, kad nereikės galvoti įtikimos atsisakymo dalyvauti priežasties.

Odrė ir Isla visą savaitę stebėjo, ar vargšelė Ema Taunsend pasirodys. Sekmadienį ji neatėjo į bažnyčią, taip įsiutindama Harlingamo damas, tos sėdėjo suglaudusios plunksnuotomis skrybėlėmis papuoštas galvas ir gageno kaip žąsys smerkdamos merginą, neatėjusią susitikti su geruoju Viešpačiu ir maldauti jo malonės. Kai Tomas Letonas su visa šeima įžengė į maldos namus, bendruomenė nutilo sekdama gražų vaikiną, oriai žingsniuojantį centriniu taku, abejingu veidu, neišduodančiu pažeminimo, kuris, giliu Odrės įsitikinimu, degino jį iš vidaus. Harlingamo damos užjaučiamai linktelėjo pro šalį einančiam Tomui, bet šis apsimetė jų nematąs, žingsniavo įsmeigęs akis į altorių ir atsisėdo šalia motinos su seserimi. Ema nepasirodė nei polo varžybose, nei Šarlės Osborn ir Dianos Luis rengtoje iškyloje. Krokodilės visą popietę burbėjo, kad jei Ema išdrįstų pasirodyti renginyje, jos gėdingai išvytų ją namo, iš tiesų slapta trokšdamos, kad mergina ateitų ir suteiktų dingstį naujoms apkalboms. Pagaliau po dviejų savaičių, šeštadienį, Ema su šeima atėjo į klubą pietauti.

Odrė ir Isla sėdėjo poilsio kambaryje su broliais, tėvais ir, žinoma, nepamainoma teta Edna, kai Ema Taunsend įslinko nuleidusi galvą, stebeilydama į grindis, vengdama sutikti kieno nors žvilgsnį. Odrė apsidairė, aplinkui nutilo kalbos ir valgytojų akys nukrypo į naujai atvykusiuosius, kurie santūriai perėjo salę ir įsitaisė prie staliuko kampe. Spoksojo visi, išskyrus žilaūsį pulkininką Blaitą, kuris rūkė įsikniaubęs į „Iliustruotas Londono naujienas“ ir nepastebėjo tylos jūros, supančios jo mažą salelę. Netgi ponas Taunsendas, stambus vyras sidabriniais plaukais ir vešliomis žandenomis, užgniaužęs susierzinimą nusprendė verčiau patylėti, kas buvo nebūdinga įprastomis aplinkybėmis. Jis

romiai užsakė gėrimų ir atgręžė nugarą bendruomenei, kuri lyg alkanų šakalų gauja stebėjo, ką jis darys toliau.

– Na, – garsiai sušnypštė teta Edna, – kaip keista, kad Arturas mūsų neapstaugia.

– Liaukis, Edna, – nuramino ją Henris ir pasisėmė saują riešutų. – Mums nedera jų aptarinėti.

– Tu teisus, – šypsodamasi sutiko Edna. – Krokodilės atidirbs už mus visus.

– Jos įtūš sužinojusios, kad šito nematė, – prunkštelėjo Isla ir niuktelėjo seseriai alkūne.

Tačiau Odrei nebuvo linksma. Ji beviltiškai užjautė šeimą, akivaizdžiai kenčiančią kartu su dukterimi.

Ir tą akimirką, kai visi vos neužduso nuo Taunsendų gėdos, salėje lyg vėjo gūsis nuvilnijo nuostabos kuždesys. Atsigręžusi Odrė pamatė Tomą Letoną, žengiantį per salę ryžtingai pakeltu smakru. Užgniaužusi nuostabos šūksnį Isla sustingo išsižiojusi. Albertas, nenorintis praleisti progos atkeršyti seseriai už ilgametes patyčias, griebė žemės riešutą ir įgrūdo jai į burną. Isla nustėrusi pažvelgė į brolį ir ėmė rausti kaip burokas, kai įstrigęs trachėjoje riešutas užkišo oro taką. Mergina triukšmingai atstūmė kėdę, nuversdama nuo stalo stiklines, tos nukrito ant grindų ir pažiro šukėmis. Valgytojai iš karto nukreipė dėmesį nuo Tomo Letono ir Taunsendų, mėgindami suprasti, kas čia vyksta. Išsproginusi krauju pasruvusias akis Isla kosėjo ir mojuodama rankomis šaukėsi pagalbos. Odrei dar net nesuvokus, kas atsitiko, tėvas apkabino dukterį iš už nugaros, kilstelėjo nuo žemės, stipriomis rankomis primygo pilvą, riešais spustelėjo plaučius, dar kartą ir dar kartą. Isla kosėjo mėgindama įtraukti oro, jos veidas vis tamsėjo. Klubo lankytojai lyg smalsių karvių banda susibūrė aplink Garnetų stalą melsdami, kad Henris išgelbėtų dukteriai gyvybę. Rozė suakmenėjusi stebėjo, kaip gyvybė trūkčiodama, regis, palieka jos mergytės kūną, ir maldavo Dievą pagalbos. Vėliau ji dėkos Aukščiausiajam už įsikišimą, nes vieną akimirką riešutas pasislinko ir Isla įkvėpė oro. Apsipylęs atgailos ašaromis Albertas

apsikabino motiną. Teta Edna apglėbė vis dar krūpčiojančią Islą, per plauką išvengusią mirties. Žiūrovų minia pratrūko katutėmis ir palengvėjimo šūksniais. Ir vien tik Odrė pastebėjo, kaip Ema Taunsend išėjo su Tomu Letonu susiėmę už rankų.

– Senelio brolis Čarlis užspringo ir mirė, – rimtai pareiškė teta Edna katutėms nurimus. – Tik jis užspringo ne riešutu, o sūriu, paprasčiausiu jo mėgstamo čederio gabaliuku. Po to mes jį praminėm Čarliu Čederiu, ar ne tiesa, Roze? Brangusis Čarlis Čederis.